

TAMPEREEN YLIOPISTO
TAMPEREEN ALUEEN IHMISTIETEIDEN
EETTINEN TOIMIKUNTA

Kokouskutsu

Kokousaika ma 23.3. 2015, klo 10.00–11.56

Kokouspaikka: kahveri, päätalo

Läsnä: Ojanen (pj.), Haaparanta, Uusi-Rasi, Kujala, Surakka, Åstedt-Kurki,
Kalli, Eilo (siht.)

1.Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirjan tarkastus.

2.Ilmoitusasiat:

Laki lääketieteellisestä tutkimuksesta annetun lain muuttamisesta (muutos voimaan 1.1. 2015): Tutkittavan henkilötietoja *saa tutkittavan suostumuksen peruuttamisen jälkeen käsitellä siinä tutkimuksessa, johon tutkittava on antanut suostumuksensa, jos se on välttämätöntä lääkkeen, terveydenhuollon laitteen tai tarvikkeen taikka menetelmän käyttötarkoituksen, ominaisuuksien, vaikutusten tai vaikuttavuuden selvittämiseksi tai arvioimiseksi taikka lääkkeen, terveydenhuollon laitteen tai tarvikkeen tai menetelmän laadun, tehon tai turvallisuuden varmistamiseksi ja tutkittava tiesi suostumusta antaessaan, että suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja käsitellään osana tutkimusaineistoa.*”

Todettiin ilmoitusasiat. Todettiin myös, että edellä mainittu henkilötietojen käyttö tutkittavan suostumuksen peruuttamisen jälkeen ei ole mahdollista ihmistieteiden alaan kuuluvissa tutkimuksissa, sillä asiasta ei ole ns. ”HYMY”-ohjeistuksessa mainintaa.

3.Lausuntopyyntö 6/2015: ”Päätöksenteko kiireellisissä sijoituksissa lastensuojelussa” (tohtoriopiskelija Tuuli Lamponen, sosiaalityö, yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö, YKY) – esittelee Haaparanta.

Huom! Lausuntopyyntö oli eettisen toimikunnan käsittelyssä 23.2. 2015 ja lausuntopyyntöön edellytettiin tarkennuksia ja selvityksiä, minkä vuoksi asia on käsittelyssä uudestaan toimikunnassa.

Päätös/lausunto: Toimikunta on käsitellyt kokouksessaan 23.3. 2015 pyytämänsä selvitystä lausuntopyynnöstä 6/2015. Toimikunta pyytää vielä tarkennuksen seuraavista asioista

- Selvityksen kohta 4/*Asiakirjat seuranta-aineistona*: toimikunta pyytää vielä selvitystä tämän osion osalta siitä, mitä tietoa asiakirjoista saadaan ja mihin sitä käytetään.
- Selvityksen kohta 6/*Tutkimusprosessin eri vaiheet*: Miten tunnistettavasti päätöksentekoprosessiin osallistuneet kuvataan? Toimikunta haluaa tiedon siitä, onko sosiaalityöntekijöiden toimesta tehty prosessikuvaus mahdollista siinä tapauksessa, että alun perin tutkimukseen osallistuneet peruvat osallistumisen.
- Selvityksen kohta 7/*Aineiston käyttö ja analysointi*: Toimikunta haluaa vielä selonteon siitä, millaista aineistoa tutkimuksessa syntyy ja miten aineisto hävitetään.
- Selvityksen kohta 10/*Tutkittavien suostumuksen varmentaminen*: Toimikunta katsoo, että suostumus tulee pyytää myös tutkimukseen osallistuvilta sosiaalityöntekijöiltä muiden osallistujien lisäksi.
- Toimikunta katsoo, että tutkimuksen tiedotteessa tulee mainita se, onko tutkimuksesta haittaa tutkimukseen osallistuville vai ei.
- Toimikunta haluaa vielä lisäselvityksen siitä, kerätäänkö tutkimuksessa tietoa, jonka perusteella henkilörekisteri muodostuu.

Selvitys edellä mainituista asioista pyydetään lähettämään sähköpostitse sihteerille toimikunnan puheenjohtajan, esittelijän ja sihteerin tarkistusta varten

4.Lausuntopyyntö 7/2015: ”Iäkkäiden kaatumisten yleisyys, kaatumisvaaran tiedostaminen ja siihen vaikuttaminen” (erikoistutkija, FT Saija Karinkanta, UKK-instituutti)

Päätös/lausunto: Toimikunta on käsitellyt lausuntopyyntönne 7/2015kokouksessaan 23.3. 2015. Toimikunta pyytää tarkennusta seuraavista asioista:

- Miten voidaan tehdä uusi kysely, jos henkilötietoja ei tallenneta?
- Tutkimussuunnitelmassa todetaan, että tutkimusaineistoa säilytetään viisi (5) vuotta. Tämä tulisi todeta myös rekisteriselosteessa. Tutkimussuunnitelmassa ja rekisteriselosteessa
- Tutkimussuunnitelmassa ja rekisteriselosteessa ei kuvata, miten aineisto hävitetään. Toimikunta pyytää myös selvitykset tästä.
- Miten tutkijoiden vaitioloon sitouttaminen käytännössä tapahtuu?

Selvitykset pyydetään lähettämään toimikunnan sihteerille sähköpostitse puheenjohtajan ja sihteerin tarkistusta varten.

Merkittiin, että toimikunnan jäsen Kirsti Uusi-Rasi ei osallistunut asian käsittelyyn.

5. Kuulumiset *Etiikan päivästä* 12.3. 2015 (Helsinki Tieteiden talo)

Toimikunnan sihteeri totesi, että Etiikan päivässä aiheina olivat *Hyvä ja paha tieto*, joka käsitteli journalistien ja median vastuuta tutkimusasioissa sekä tutkimukseen liittyvien asioiden käsittelyä mediassa. Lisäksi käsiteltiin sitä, millaisen tutkimuksen tekeminen on tutkijan velvollisuus ja millainen tutkimus on ylipäättään oikeutettua. Etiikan päivässä tuotiin voimakkaasti myös esiin erityisesti lääketieteelliseen tutkimukseen liittyen se, että osallistuminen tutkimukseen on tavallaan velvollisuus, sillä kyse on ihmisten kannalta tärkeistä asioista.

Merk.

Puheenjohtaja Markku Ojanen

Sihteeri Heikki Eilo

